

логістичних систем. Підготовка до вступу у європростір України повинна стосуватися лібералізації торгівлі з країнами ЄС, повинна спричинити впровадження певних елементів дистрибуції, формування нових логістичних структур, демократичної форми господарювання українських підприємств.

1. *Panorama der EU – Industrie' 97, op.cit.; Der Einzelhandel im Europaeischen Wirtschaftsraum 1996. Eurostat, Luksemburg 1997. 2. Mehr wohlstand fuer Europa. Eine Analyse des europaeischen Handel // November 1996, s.20. 3. Klosiewicz-Gorecka U., Zmiany konkurencyinosci przedsiebiorstw handlowych //Handel Wewnetrzny 2003, nr 1, s.1.*

УДК 330.142.22 (100 + 477)

У.В. Владичин

Львівський національний університет імені Івана Франка

ЕВОЛЮЦІЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ІНОЗЕМНОГО БАНКІВСЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ

© Владичин У.В., 2005

Головну увагу приділено еволюції та розвитку іноземного банківського капіталу в Україні. Подано авторське визначення поняття банківський капітал, а також виявлено особливості становлення іноземного банківського капіталу на ринку України.

The main issue of the article is evolution and development of foreign banking capital in Ukraine. The article gives authoring definitions of banking capital. It also defines peculiarities of formation foreign banking capital on the Ukrainian market.

Постановка проблеми. Банківські установи за участю іноземного капіталу відіграють важливу роль у формуванні ринкової економіки. В останні десятиліття іноземний капітал у більшості країн світу є важливим джерелом фінансування економіки. Присутність зарубіжних банківських установ на вітчизняному ринку дає можливість надавати іноземним компаніям банківські послуги і залучати іноземні інвестиції на внутрішні фінансові ринки. Однак іноземні банки покликані лише доповнювати українську банківську систему і не перешкоджати розвитку національних фінансово-кредитних інститутів. Актуальність теми пов'язана з проблемою необхідності залучення іноземного капіталу в банківську сферу України, підвищення рівня капіталізації національної банківської системи, а також з вирішенням проблеми захисту вітчизняних банківських установ та банківської системи України загалом від надмірного припливу іноземних капіталів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблеми банківського капіталу та залучення іноземного капіталу в сучасній вітчизняній літературі займалися такі економісти-дослідники, як М. Алексеєнко, Т. Вахненко, О. Галицька Ж. Довгань, І. Лисенко, А. Падалко, О. Сніжко та інші. В своїх працях вони досліджували суть поняття банківського капіталу, визначали його класифікацію, а також регулювання потоків іноземного капіталу та його участь у банківській сфері. Однак нині дискусійним залишається питання про необхідність створення банків з іноземним капіталом, вплив зарубіжного банківського капіталу на фінансово-кредитну систему України, на збільшення ресурсної бази вітчизняних комерційних банків, а також питання про обсяги залучення іноземного банківського капіталу та відкриття філій іноземних банків в Україні.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження полягає у тому, щоб розкрити суть банківського капіталу та іноземного банківського капіталу, проаналізувати обсяги залучення зарубіжного капіталу в банківську сферу України, простежити еволюцію іноземного банківського капіталу, з'ясувати його вплив на розвиток національної банківської системи. Для досягнення мети у статті розглядається поява іноземного банківського капіталу в Україні і його подальший розвиток

в різні періоди, визначається роль іноземного банківського капіталу у підвищенні рівня капіталізації банківської системи України, простежуються обсяги іноземної участі у банківській сфері, а також аналізується діяльність банків з іноземним капіталом в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що розроблено періодизацію залучення та розвитку іноземного банківського капіталу в незалежній Україні та визначено особливості функціонування іноземних банків, зокрема виділено такі етапи залучення іноземного капіталу у вітчизняну банківську сферу, як початковий етап, зародження, активізація, етап становлення та застій. На основі переваг та недоліків залучення іноземного банківського капіталу розроблено рекомендації щодо залучення іноземного капіталу в банківську сферу України.

Для дослідження цієї проблематики використовувались такі методи наукового дослідження, як системний, історичний, економіко-статистичний, табличний, логічний, методи аналізу та прогнозування. Зокрема, системний та історичний методи застосовувались для здійснення періодизації та виділення основних етапів залучення іноземного банківського капіталу в Україну, економіко-статистичний, табличний та логічний методи використовують для дослідження стану та специфіки функціонування банків з іноземним капіталом, методи аналізу та прогнозування – для визначення перешкод залученню іноземного капіталу у вітчизняний банківський сектор та надання рекомендацій щодо підвищення ефективності функціонування іноземного банківського капіталу в Україні.

Виклад основного матеріалу. Для вивчення питання участі іноземного банківського капіталу в Україні важливо розглянути визначення понять банківського капіталу та іноземного банківського капіталу. Поняття банківського капіталу є різноманітним і багатозначним, про що свідчать різні підходи до визначення суті капіталу. Узагальнюючи підходи до розгляду поняття банківського капіталу, можна сформулювати таке визначення. Банківський капітал – це сукупність банківських ресурсів, що перебувають у розпорядженні банку, виражених у грошовій формі, які сформовані за рахунок внесків вкладників і акціонерів та за допомогою залучених і позичених коштів на грошовому ринку, використовуються для здійснення банківських операцій з метою одержання прибутку.

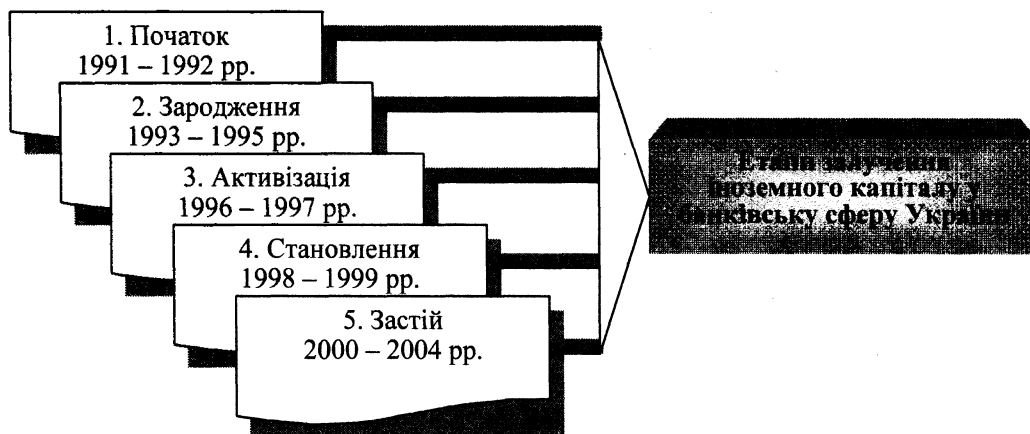
Традиційним показником, який характеризує участь іноземного капіталу в банківській системі країни, є наявність у статутному капіталі банку частки, яка належить нерезиденту. Банки з іноземним капіталом – це банки, які функціонують на території країни і капітал яких частково або повністю належить іноземним інвесторам [6, с. 49].

В економічній літературі поняття іноземного капіталу розглядається як різноманітні форми капіталу (приватний, акціонерний, державний, банківський, промисловий, фінансовий та капітал міжнародних фінансово-кредитних організацій тощо), який належить закордонним власникам [5, с. 726]. Однак немає одностайності у розумінні та визначенні таких понять, як “іноземний банк” та “банк з іноземним капіталом”. Під іноземним банком розуміють банк, який повністю або частково належить іноземному капіталу (приватному, колективному або державному) і діє насамперед у його інтересах [5, с. 726]. Вітчизняне законодавство пояснює термін “банк з іноземним капіталом” як банк, у якому частка капіталу, що належить хоча б одному нерезиденту, перевищує 10 відсотків [7]. Таке трактування враховує участь іноземного капіталу в банківській установі, частка якого становить більше ніж 10 %. Однак, на нашу думку, банківську установу, яка має у статутному капіталі частку хоча б 1 %, теж варто вважати банком з іноземним капіталом. А статус іноземного банку, на нашу думку, варто присвоювати банківським установам зі 100 % іноземним капіталом.

Отже, *банк з іноземним капіталом* – це банк, частка іноземного капіталу в якому становить більше ніж 1 %. Під поняттям *іноземного банку* ми розуміємо банківську установу, яка повністю на 100 % належить іноземним інвесторам і представляє інтереси зарубіжної країни.

Простежимо історичний процес залучення зарубіжного банківського капіталу та створення іноземних банківських установ в Україні. На нашу думку, можна виділити такі етапи залучення іноземного капіталу в банківську сферу (див. рисунок):

1. Перший етап охоплює 1991–1993 роки. Цей етап характеризувався повною відсутністю іноземців у банківському секторі України. Починаючи з 1991 року спостерігається небажання банкірів допускати іноземний капітал на український ринок. Як наслідок, в Україні в цей період не було жодної банківської установи, створеної за участю іноземного капіталу.



Головні етапи залучення іноземного капіталу у банківську сферу України упродовж 1991–2004 рр.

2. Поява іноземних банківських установ на ринку України характеризує другий етап розвитку та залучення іноземного банківського капіталу. Він припадає на 1993–1995 роки. В цей період залучаються зарубіжні капітали та створюються іноземні банківські установи. Так, починаючи з кінця 1992 року, розгортаються дискусії щодо необхідності допуску іноземців на внутрішній банківський ринок. Саме в цей період, у 1993 році на українському ринку з'явився великий банк зі стовідсотковим французьким капіталом – “Креді Ліоне Україна”. Він був першим банком зі стовідсотковим іноземним капіталом, який почав працювати в незалежній Україні. На початку ХХ ст. банк “Ліонський кредит” здійснював свої операції у царській Росії. Але після 1917 року його філії у Москві, Санкт-Петербурзі, Одесі були націоналізовані. “Креді Ліоне Україна” знову розпочав свою діяльність після проголошення незалежності України. Україна приваблювала банк значним потенціалом: металургія, машинобудування, сільське господарство [8]. Станом на 01.01.2004 року статутний капітал становив 31 239 тис. грн. [9,57].

У період 1993–1995 рр. в Україні існувало відсоткове обмеження на участь іноземного капіталу в банківському секторі України. Банківські установи зі стовідсотковим іноземним капіталом мали право надавати свої послуги лише зарубіжним компаніям та фізичним особам-іноземцям. Але це не завадило іноземним банкам відкривати в Україні свої дочірні структури. Так, на кінець 1995 року в Україні вже працювало 12 банківських установ з іноземним капіталом, з яких один банк – зі стовідсотковим капіталом іноземців [3, с. 151]. Серед банків з іноземним капіталом, які з'явилися на цьому етапі, можна виділити АБ “Даміана-банк” (що станом на початок 2004 року перебував у стадії ліквідації), АКБ “Юнекс”, ЗАТ з іноземними інвестиціями за участю українського капіталу “Перший український міжнародний банк”, “Прем'єрбанк”, АК “Промекономбанк” та інші.

3. На третьому етапі – етапі активізації, який припадав на 1996–1997 рр., виникла зацікавленість та потреба в залученні іноземного капіталу. Обмеження в діяльності іноземних банків та банків з іноземним капіталом на території України були зменшені. В країні склалась сприятлива макроекономічна ситуація, знизилась темпи інфляції, почалось економічне зростання. Це спричинило справжній потік зарубіжних інвесторів і зростання кількості банківських установ з іноземним капіталом на українському ринку. Банки з іноземним капіталом отримали значні конкурентні переваги перед вітчизняними банківськими установами. В цей період в Україні було створено ще десять банківських установ з іноземним капіталом, із них п'ять іноземних банків зі 100 % капіталом нерезидентів [3, с. 151].

У незалежній Україні в 1996 році розпочав свою діяльність банк “Сосьєте Женераль Україна” (статутний капітал становив 10 млн. ЕКЮ). Він діяв ще до революції 1917 року в Києві, Одесі, Харкові, Миколаєві та Маріуполі. У 2001 році банк “Сосьєте Женераль Україна” припинив свою діяльність на вітчизняному ринку. Причиною припинення діяльності банку, як і інших іноземних банків в Україні є нестабільна ситуація та великі ризики здійснення банківської діяльності.

У 1996 році на ринку банківських послуг України з'явився банк “Креді Свісс Фьорст Бостон (Україна)”. Його засновниками були провідні швейцарські банки групи Credit Suisse. Цей міжнародний інвестиційний банк надавав повний комплекс інвестиційних послуг, серед яких торгівля цінними паперами, розміщення акцій та облігацій компаній на міжнародних ринках, залучення капіталу для державних і приватних організацій, надання консультаційних послуг з питань стратегічного планування та фінансової структури компаній. Станом на 01.01.2004 року власний капітал банку становив 46 365 тис. грн., статутний капітал – 28 275 тис. грн. [9,59].

У 1997 році був створений банк “ING Банк Україна”. Він був заснований трьома голландськими компаніями – дочірніми структурами ING Bank (Нідерланди). Станом на початок 2004 року статутний капітал його становив 47 750 тис. грн. [9,56]. Банк “ING Банк Україна” насамперед зацікавлений в обслуговуванні великих транснаціональних компаній.

У 1997 році зареєстровано Депозитно-кредитний банк (Україна) з польським капіталом. Статутний капітал становив 22,469 млн. грн. [8]. Одним з перспективних напрямів діяльності цього банку було здійснення факторингових операцій, а також надання кредитів фізичним та юридичним особам, фінансування експортно-імпортних операцій і здійснення операцій з цінними паперами. Але наприкінці 2000 року Депозитно-кредитний банк у зв'язку зі зміною акціонерів змінив назву на Банк ПЕКАО (Україна) ТзОВ. Це банк зі стовідсотковим іноземним капіталом, головним акціонером якого є польський банк “Пекао”. Банк надає такі послуги, як касове обслуговування клієнтів, приймання депозитів і надання кредитів юридичним особам, розрахунки за зовнішньоторговельними операціями (особливо у сфері обслуговування польсько-української економічної співпраці), а також консультаційні послуги. Станом на 01.01.2004 р. власний капітал банку становив 45 896 тис. грн., статутний капітал – 33 002 тис. грн. [9, с. 59].

У 1997 році з'явився перший в Україні банк з російським капіталом. Це був “Інкомбанк Україна”, розмір статутного капіталу якого становив 20,971 тис. грн. [8]. Банк був створений на теренах українського банку “Інко”, який через фінансові труднощі не зміг самостійно функціонувати і збанкрутував. Стратегічним напрямом бізнесу “Інкомбанку Україна” є обслуговування товарообороту між підприємствами двох країн – України та Росії. Він здійснював також депозитне та розрахункове обслуговування фізичних осіб, обмінні операції, роботу з пластиковими картками і дорожніми чеками. Але, внаслідок кризи 1998 року та у зв'язку з банкрутством російського “Інкомбанку” і зміною акціонерів, банк був перейменований на “Кредитпромбанк”.

До інших банків з іноземним капіталом, які вийшли на ринок банківських послуг України на цьому етапі, належать Київський міжнародний банк, Австрія Кредитанштальд Україна, який з 2002 року має назву ХФБ Банк Україна та інші.

4. Четвертий етап припадає на 1998–1999 рр.. На цьому етапі відбувається становлення та зміцнення позицій іноземних банків на ринку України. Внаслідок фінансової кризи 1998 р. спостерігалась незацікавленість зарубіжних інвесторів у залученні капіталів. Практично весь 1999 рік не було ніяких зрушень у залученні в Україну іноземного банківського капіталу, хоча деякі банки розглядали можливість своєї участі на нашому ринку. Передовсім це стосувалося російських банків та декількох європейських банківських установ. Однак нестабільність валютної одиниці змусила іноземців змінити свої плани. Незважаючи на економічну ситуацію на фінансовому ринку України, з 1998 року почав свою діяльність АКБ “Райффайзенбанк Україна”. Цей іноземний банк із стовідсотковим австрійським капіталом входить до складу австрійської банківської групи “Райффайзен”, активи якої на 01.01.2004 р. становили 97,5 млн. євро. За обсягом власного капіталу 166, 787 млн. грн., банк входить у групу найбільших банків країни [9, с.56]. Вперше австрійські банкіри прийшли в Україну наприкінці XIX ст., і так звані “райффайзенки” працювали на Галичині до приходу радянської влади. АКБ “Райффайзенбанк Україна” створений як універсальний банк і займається фінансуванням торговельних та експортно-імпортних операцій з обслуговування вітчизняних підприємств. У 2000 р. “Райффайзенбанк Україна” був визнаний найбільшим іноземним банком. Станом на 01.01.2004 р. статутний капітал банку становив 145 036 тис. грн. [9, с.56].

У 1998 році в Україні був зареєстрований іноземний банк із стовідсотковим американським капіталом – АКБ Сітібанк Україна. Він є дочірнім банком американського Citybank – одного з

найбільших банків світу. Розмір статутного капіталу на початку 2004 року становив 50 000 тис. грн. [9, с. 56]. В Україні банк здійснює обслуговування юридичних осіб, зокрема місцевих компаній. За перший квартал 2004 року Сітібанк було визнано найприбутковішим банком з іноземним капіталом в Україні.

Банком з іноземним капіталом, що почав здійснювати свою діяльність на території України в цей період, було АТ “Кредит Банк (Україна)”. Цей банк був заснований на теренах Західної України ще на початку 90-х років від назвою “Західно-Український Комерційний Банк”. У 1999 році АТ “ЗУКБ” отримав першу іноземну інвестицію. Польський іноземний капітал, якому належало 66,7 % акцій та 28,3 % акцій Європейського банку реконструкції і розвитку, сприяли динамічному розвитку та нарощуванню обсягів операцій “Кредит Банку (Україна)”. Яскравим свідченням ефективності та динаміки розвитку АТ “Кредит Банк (Україна)” є абсолютна величина чистого прибутку, станом на початок 2004 року становила 16,1 млн. грн., що майже у 14 разів перевищує аналогічний показник на початок 2003 року та є в 52 рази більший, ніж показник чистого прибутку на початок 2002 року [11,12]. У другій половині 2004 року “Кредит Банк (Україна)”, завдяки стратегічному інвестору – РКО Bank Polski, готується стати п'ятим в Україні банком за величиною чистих активів.

5. На п'ятому етапі (2000–2004 рр.) в Україні спостерігається застій залучення іноземного банківського капіталу, оскільки на деякий час був втрачений інтерес з боку західного іноземного капіталу, але російські інвестори зацікавлені українським ринком банківських послуг. В цей період європейські та американські банки доволі повільно вкладають гроші в український банківський капітал. Водночас на початку 2000 року зростає інтерес з боку російських банківських установ, які активно почали купувати українські банки. Причому російським банкірам в Україні не потрібний банк лише для стабільного залучення грошових ресурсів і формування ресурсного поля, вони, як правило, мають ресурси і розглядають дочірній банк в Україні як інструмент отримання максимального доходу від ведення банківських операцій, або використовують його для обслуговування своїх фінансових потоків.

Російські банківські установи в Україні різко активізували свою діяльність, а насамперед це стосується “Альфа-банку”. Росіяни одразу заявили про своє бажання зайняти достойне місце на українському ринку банківських послуг і потрапити в десятку провідних банків України. У 2000 році “Альфа-банк” купив 76 % акцій “Київінвестбанку” і, отримавши повний контроль над ним, змінив назву на “Альфа-банк Україна”. Він розвивається в Україні як універсальний банк, надаючи клієнтам максимальний обсяг банківських послуг. Власний капітал банку на 01.04.2004 року становив 147,61 млн. грн. і він входить у двадцятку великих банків України [10].

Російські банки почали все більше завойовувати український фінансовий ринок. В 2001 році слідом за “Альфа-банк Україна” на вітчизняний фінансовий ринок вийшов банк з російським капіталом “НРБ-Україна”, а 2002 року “Петрокомерцбанк” купив “Авіатекбанк”, який перейменований на “Петрокомерцбанк-Україна”. Зазначимо, що в Україну приходить не хто-небудь, а банківські гіганти: Петрокомерцбанк входить в групу найбільших російських банків, “Альфа-банк” відкрив дочірні структури банку у Великобританії (Alfa Securities) та США (Alfa Capital Markets (USA) Inc.).

В Україні існують також банківські установи, створені за участю міжнародних організацій. Так, у 2000 році був зареєстрований ЗАТ “Мікрофінансовий Банк” – банк зі стовідсотковим іноземним капіталом. Засновниками є: Європейський банк реконструкції та розвитку (20%), Міжнародна фінансова корпорація (20%), Німецько-український Фонд (20%), фонд Western NIS Enterprise (США) (20%), фонд DOEN (Голландія) (10%) та інвестиційна компанія ІМІ (Німеччина) (10%). З кінця 2003 року “Мікрофінансовий Банк” працює на ринку України з новим ім'ям – ПроКредит банк [2,23]. Станом на 01.01.2004 року статутний капітал банку становив 47 679 тис. грн. [9,57].

Іноземним банком, що почав здійснювати свою діяльність на території України в цей період, був ЗАТ “Банк НРБ Україна” тощо.

Спостерігаючи за динамікою залучення іноземного банківського капіталу в Україні, варто зазначити, що частка іноземного капіталу в банківському секторі постійно зростає. За період 1996–

2002 років обсяг іноземного банківського капіталу в банківській системі України зріс у 21 раз. На банки зі стовідсотковою участю іноземного капіталу припадає незначна частина сукупного статутного капіталу і активів банківської системи України і становить 4,5 % від усього банківського капіталу. За даними НБУ, станом на 01.04.2004 р., на території України зареєстровано 181 комерційних банків, з яких за участю іноземного капіталу діють 18 банківських установ або 9,9 % від загальної кількості банків, зокрема шість банків або 3,3 % від загальної кількості – зі стовідсотковим іноземним капіталом [4].

У 1999 році частка капіталу іноземних банків становила 23,3 % від загального статутного капіталу банків України, станом на 01.04.2004 рік вона зменшилась до 13,1 %. Сумарний капітал усіх банків зі стовідсотковим іноземним капіталом становив у 1999 році 6,5% від усього банківського капіталу країни [4] (див. таблицю).

Частка іноземного капіталу у статутному капіталі комерційних банків України (1991 – 01.04.2004)*

Роки	Сукупний статутний банківський капітал, млн. грн.	Статутний капітал іноземних банків, млн.грн.	Статутний капітал банків зі 100% іноз. капіталом, млн.грн.	Частка іноземного банк. капіталу, %	Частка капіталу банків зі 100% участю нерезидентів, %
1991	–	–	–	–	–
1992	0,5	–	–	0	0
1993	15	–	–	0	0
1994	88	2	–	2,3	0
1995	541	6	–	1,1	0
1996	1098	49	25	4,5	2,3
1997	1560	247	134	15,8	8,6
1998	2107	439	232	20,8	11,0
1999	2914	678	189	23,3	6,5
2000	3666	725	225	19,8	6,1
2001	4576	946	265	20,7	5,8
2002	6003	1046	365	17,4	6,1
2003	8116	1152	414	14,2	5,1
01.04.2004	8598	1124	386	13,1	4,5

* Джерело: Бюлетень НБУ. – 2004. – № 5. – с. 151.

Залучення іноземного капіталу є одним з важливих напрямків розвитку економіки України. Але існують певні перешкоди, які затримують і ускладнюють надходження капіталів іноземців в Україну. До них належать: нерозвиненість національної банківської системи, непрозорість економічних і політичних рішень, проблеми при реєстрації та регулюванні діяльності банківських установ, постійні зміни законодавства та нормативно-правових актів, надмірний податковий тиск, жорстке валютне регулювання. Також існують перешкоди, пов'язані з взаємовідносинами з Україною та політичними, економічними та іншими традиціями держав, які мають свої особливості.

Серед проблем, з якими стикаються іноземні банківські установи, працюючи в Україні, слід виділити: масові неплатежі в економіці, висока частка тіньового сектора економіки, нерозвиненість міжбанківського кредитного ринку, відсутність належного законодавства, високі ризики кредитування реального сектору тощо.

Важливою перешкодою в роботі іноземного банку є невідповідність української системи податкового та фінансового обліку та звітності світовим стандартам, що підвищує ризик здійснення операцій на ринку фінансових послуг. Саме тому серйозного розширення діяльності іноземних банків на території України не спостерігається. Вони працюють переважно з іноземними компаніями, зростання кількості яких приведе до зростання клієнтури в зарубіжних банках та відкриття нових відділень та банків з іноземним капіталом.

Ще однією перешкодою в діяльності іноземних банків є складний і забюрократизований порядок реєстрації в Україні нового банку з іноземним капіталом. А для іноземних інвесторів найпривабливішим є саме створення нового банку на території України. Купівля вже існуючих банківських установ є ризикованішою. Тут існує ризик купівлі банку з неякісним кредитним портфелем та іншими сумнівними угодами.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, на сучасному етапі вітчизняна банківська система і економіка потребують припливу іноземних інвестицій, але існує необхідність визначення, в якій формі, на яких умовах потрібно залучати іноземний капітал у банківську сферу України. Однак незважаючи на те, що прихід іноземного капіталу на український банківський ринок має багато переваг, потрібно зважати на вищезазвані та інші недоліки.

На нашу думку, необхідно стимулювати залучення іноземних інвесторів для підвищення рівня капіталізації банківської системи, адже для вирішення цієї проблеми власних капіталів банківської системи недостатньо. Водночас, для сприяння приходу іноземного банківського капіталу в Україну передовсім потрібно покращити інвестиційну привабливість та зменшити ризики банківської діяльності.

Актуальними залишаються також питання захисту внутрішнього банківського сектору від зарубіжного банківського капіталу та обмежень іноземного інвестування в банківську сферу України. Зрозуміло, що іноземний капітал в банківській системі сприяє покращанню макроекономічних показників. І хоч суми інвестицій поки що порівняно малі і держава різними методами стимулює залучення іноземного капіталу в банківський сектор України, на нашу думку, його прихід повинен мати межу. Потрібно враховувати досвід країн Східної Європи, в економіках яких головне місце займають іноземні банківські інститути. В Польщі близько 70 % банківських установ належать іноземцям, в Угорщині ще більше – до 80 % банківської системи [1]. Частка іноземного банківського капіталу в сукупному банківському капіталі України, за нашими оцінками, на початок 2004 року, досягла 14,2 %, що є невисоким показником. Нині українське законодавство не передбачає ніяких обмежень на участь іноземного капіталу в банківському секторі країни. У разі надмірної активізації скуповування вітчизняних банків іноземними інвесторами необхідно встановити загальну квоту на участь іноземного капіталу у сукупному банківському капіталі країни. Участь іноземних банків в банківській системі України повинна бути обмежена відповідним розміром капіталу та розміром операцій. На нашу думку, повинна бути встановлена максимально дозволена межа участі іноземного капіталу в банківському секторі України на рівні 50 %. Тобто, в сукупному вітчизняному банківському капіталі частка іноземного капіталу повинна становити не більше ніж 50 %. Необхідність такого обмеження полягає в тому, щоб поряд з розвитком банків з іноземними капіталами на території України існувала можливість розвитку та підвищення ефективності функціонування вітчизняного банківського капіталу. Так, у разі непередбачених ситуацій в країні (політичних чи економічних), коли іноземні банки надумують припинити свою діяльність на території України, вітчизняний банківський капітал повинен бути міцним і достатнім, щоб запобігти кризі у банківській системі та не допустити спаду економіки.

1. Арсенюк Є. *Результати діяльності банківської системи – 2003. Погляд АУБ // Конкретно о банках.* – 2004. – С. 6–7. 2. Атанасов В. *Новые имена, или темные пятна банковской биографии // Инвестгазета.* – 2004. – № 21. – С. 23. 3. *Бюлетень НБУ.* – 2004. – №1. – С.151. 4. *Бюлетень НБУ.* – 2004. – № 4. 5. *Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.1 / Редкол.: С.В.Мочерний (відп. ред.) та ін.* – К., 2000. – 864 с. 6. *Енциклопедія банківської справи України / Редкол.: В.С. Стельмах (голова) та ін.* – К., 2001. – 680 с. 7. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000. № 2121-III // *Урядовий кур’єр.* – 2001. – 17 січня. – С. 5–13. 8. *Іноземні банки в Україні викликають острах у вітчизняних банкірів // Галицькі контракти.* – 1998. – № 11. – С. 16–17. 9. *Структура власного капіталу банків України станом на 01.01.2004 р. // Вісник НБУ.* – 2004. – № 3. – С. 56–59. 10. *Структура власного капіталу банків України станом на 01.04.2004 р. // Вісник НБУ.* – 2004. – № 6. – С. 56–59. 11. Хома Т. *Активи АТ “Кредит Банк (Україна)” перевищили мільярдний рубіж // Діловий вісник.* – 2004. – № 6–7. – С. 12.